

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 176/04-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránaya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti Anny Matajzíkovej, bytom T., zastúpenej advokátkou JUDr. D. K., Advokátska kancelária, P., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 270/00 na neverejnom zasadnutí 7. októbra 2004 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 270/00 **p o r u š i l** základné právo Anny Matajzíkovej na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 270/00 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietahov.

3. Anne Matajzíkovej p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Košice II p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Anne Matajzíkovej p r i z n á v a náhradu trov konania v sume 9 360 Sk (slovom deväťtisícristošesťdesiat slovenských korún), ktorú je p o v i n n ý Okresný súd Košice II zaplatiť jej právnej zástupkyňi advokátke JUDr. D. K., Advokátska kancelária, P., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti Anny Matajzíkovej vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 176/04-6 z 10. júna 2004 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť Anny Matajzíkovej, bytom T. (ďalej aj „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. D. K., Advokátska kancelária, P., pre namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 270/00.

Vo svojej sťažnosti sťažovateľka uviedla, že 7. apríla 2000 prostredníctvom svojej právnej zástupkyne podala na okresnom súde návrh na vyslovenie neplatnosti právneho úkonu proti odporkyňi M. T., bytom K. (ďalej len „žalovaná“). Od podania návrhu okresný súd nevytýčil ani jeden termín pojednávania, a to ani napriek výzvam sťažovateľky z 27. augusta 2001, 6. marca 2001, ako aj doporučeným listom predsedovi okresného súdu z 13. januára 2003 a z 5. februára 2004.

Od podania návrhu v predmetnej veci až do vytýčenia termínu pojednávania, ktorý je stanovený na 14. máj 2004, „procesný súd nevykonal žiadne dôkazy“ a v predmetnom

konaní podľa sťažovateľky dochádza k zbytočným priet'ahom. Sťažovateľka sa taktiež vo svojej sťažnosti vyjadrila k trom základným kritériám (právna a skutková zložitost' veci, správanie účastníka konania a postup okresného súdu), ktoré sa berú do úvahy pri rozhodovaní, či došlo k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. V prejednávanej občianskoprávnej veci podľa sťažovateľky „nešlo o právnu zložitost' sporu, ktorá by zbavovala sudcu ústavnej zodpovednosti za priet'ahy, pretože z hľadiska hmotného práva išlo o vyslovenie neplatnosti právneho úkonu“. Rozhodným obdobím na posúdenie namietaného porušenia základného práva je obdobie po podaní návrhu na začatie konania v predmetnej veci (7. apríl 2000), ktoré bez meritórneho rozhodnutia trvá už vyše štyri roky. Sťažovateľka ďalej poukázala na judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej pre naplnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval, ale toto právo sa naplní až právoplatným rozhodnutím orgánu, na ktorom sa osoba domáhala odstránenia právnej neistoty ohľadne svojich práv.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala, aby ústavný súd nálezom rozhodol:

„Ústavný súd vyslovuje, že nekonaním Okresného súdu v Košiciach II., sp. zn.: 27 C 270/00 o vyslovenie neplatnosti právneho úkonu došlo k porušeniu jej ústavného práva na prerokovanie veci bez priet'ahov zaručených v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a priznal finančné zadosťučinenie v zmysle čl. 127 Ústavy SR v sume 500.000,- Sk, ako aj trovy konania vo veciach zastupovania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky za dva právne úkony (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti) podľa vyhl. č. 163/2002 Z. z. advokátskej tarify § 13 ods. 1 z hodnoty sporu 500.000,- Sk á 9.650,- Sk + 136,- Sk režijný paušál, spolu 19.572,- Sk, ktoré je OS Košice II. povinný vyplatiť v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezú ústavného súdu.“

Sťažovateľka ústavnému súdu predložila taktiež fotokópie svojich listov z 13. januára 2003 a z 5. februára 2004 preukazujúcich využitie účinného právneho prostriedku nápravy vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a to sťažnosti na priet'ahy v konaní v zmysle § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov,

vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“).

Na základe výzvy ústavného súdu zo 6. júla 2004 sa k sťažnosti sťažovateľky vyjadril okresný súd prostredníctvom predsedu okresného súdu listom sp. zn. Spr. 1056/04 z 12. júla 2004. Vo svojom vyjadrení predseda okresného súdu uviedol, že predmetná sťažnosť je podľa neho neprípustná, pretože *„sťažovateľka nevyčerpala všetky prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej základných práv účinne poskytuje“*. V ďalšom texte svojho vyjadrenia uviedol, že po podaní návrhu na začatie konania bol v konaní 27. apríla 2000 podaný aj návrh na vydanie predbežného opatrenia, o ktorom bolo okresným súdom dvakrát rozhodnuté. V dôsledku podaných odvolaní sa spis v predmetnej veci následne nachádzal opakovane na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v obdobiach od 7. augusta 2000 do 10. novembra 2000 a od 30. augusta 2002 do 28. januára 2003. Taktiež poukázal na skutočnosť, že v predmetnej veci nie je dosiaľ zaplatený súdny poplatok za podaný návrh a sťažovateľka nepožiadala ani o oslobodenie od zaplatenia súdneho poplatku, pričom napriek tejto skutočnosti bolo okresným súdom v predmetnej veci nariadené pojednávanie. Zo strany okresného súdu podľa neho dĺžku predmetného konania ovplyvnila predovšetkým *„opakovaná zmena zákonných sudcov“* a enormná zaťaženosť všetkých vo veci konajúcich sudcov. V závere svojho vyjadrenia predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámil, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci.

Právna zástupkyňa sťažovateľky vo svojej odpovedi z 8. júla 2004 ústavnému súdu na základe jeho výzvy zo 6. júla 2004 oznámila, že primeraného finančného zadosťučinenia sa domáha *„ako náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch v sume 50.000,- Sk na základe porušenia môjho základného práva a slobody, ktoré nie je možné napraviť v spôsobe ujmy spočívajúcej v dlhoročných pocitoch neistoty a úzkosti spojených s neprimerane dlhotrvajúcim stavom právnej neistoty“*. Zároveň ústavnému súdu oznámila, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania v predmetnej veci.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Dňa 17. apríla 2000 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky (v konaní pred okresným súdom žalobkyne) a F. B., bytom K. (ďalej aj „žalobca v druhom rade“ alebo „žalobcovia“) „o vyslovenie neplatnosti právneho úkonu“ zo 7. apríla 2000 proti žalovanej. Predmetom konania je určenie neplatnosti kúpnej zmluvy o prevode bytu nachádzajúceho sa v K. (ďalej len „nehnuteľnosť“).

Právna zástupkyňa sťažovateľky a žalobcu v druhom rade podala 27. apríla 2000 okresnému súdu návrh na vydanie predbežného opatrenia z 26. apríla 2000. Okresný súd uznesením č. k. 27 C 270/00-12 z 26. mája 2000 nariadil predbežné opatrenie, ktorým zakázal žalovanej scudziť nehnuteľnosť, ktorá bola predmetom kúpnej zmluvy, vyslovenie neplatnosti ktorej sa žalobcovia domáhajú. Žalovaná proti uzneseniu č. k. 27 C 270/00-12 z 26. mája 2000 podala na okresnom súde 15. júna 2000 odvolanie.

Právny zástupca žalovanej doručil okresnému súdu 17. júla 2000 svoje vyjadrenie k podanému návrhu zo 14. júla 2000, ako aj podanie označené „*Doplnenie dôvodov odvolania*“ zo 14. júla 2000.

Spisový materiál v predmetnej veci bol následne 7. augusta 2000 doručený krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní žalovanej.

Opatrením predsedu okresného súdu bola predmetná vec presunutá do súdneho oddelenie JUDr. A. G.

Listom z 29. septembra 2000 doručeným 2. októbra 2000 právna zástupkyňa žalobcov požiadala okresný súd o vytýčenie pojednávania v predmetnej veci.

Uznesením č. k. 16 Co 305/00-23 z 29. septembra 2000 (doručeným okresnému súdu 10. novembra 2000) krajský súd uznesenie okresného súdu z 26. mája 2000 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Pokynom zo 14. novembra 2000 nechal vo veci konajúci sudca doručiť uznesenie krajského súdu právnym zástupcom účastníkov konania.

Právny zástupca žalovanej podaním zo 17. novembra 2000 navrhol okresnému súdu návrh na vydanie predbežného opatrenia v predmetnej veci zamietnuť a súčasne v ňom požiadal okresný súd o vytýčenie termínu pojednávania.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 29. novembra 2000 okresný súd vyzval listom z 30. novembra 2000 právnu zástupkyňu žalobcov na predloženie listinných dôkazov na podporu ich tvrdení uvedených v žalobe v lehote 7 dní v súlade so závermi uvedenými v uznesení krajského súdu č. k. 16 Co 305/00-23 z 29. septembra 2000. Právna zástupkyňa žalobcov reagovala na výzvu okresného súdu z 30. novembra 2000 listom zo 14. decembra 2000.

Právna zástupkyňa žalobcov v prílohe svojho podania doručeného okresnému súdu 8. marca 2001 predložila okresnému súdu list žalovanej z 21. februára 2001 ako dôkaz v predmetnom konaní a súčasne v ňom požiadala o nariadenie termínu pojednávania.

Listom z 27. augusta 2001 doručeným 26. októbra 2001 právna zástupkyňa žalobcov požiadala okresný súd opätovne o nariadenie termínu pojednávania v predmetnej veci.

Na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu z 29. októbra 2001 okresný súd listom zo 16. januára 2002 vyzval právnu zástupkyňu žalobcov, aby sa vyjadrila, či trvá na svojom návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Právna zástupkyňa v liste z 29. januára 2001 okresnému súdu oznámila, že na svojom návrhu na vydanie predbežného opatrenia trvá.

Uznesením č. k. 27 C 270/00-35 z 18. apríla 2002 okresný súd návrh na vydanie predbežného opatrenia zamietol. Pokynom z toho istého dňa nechal vo veci konajúci sudca doručiť predmetné uznesenie právnym zástupcom účastníkov konania a súčasne vyzvať

onkologické oddelenie Fakultnej nemocnice L. Pasteura v K. na predloženie správy o zdravotnom stave zomrelej M. Ž., naposledy bytom K.

Klinika rádioterapie a onkológie Fakultnej nemocnice L. Pasteura v K. na výzvu okresného súdu reagovala listom z 3. mája 2002.

Právna zástupkyňa žalobcov podaním z 13. mája 2002 doručeným 15. mája 2002 požiadala okresný súd o skoré nariadenie pojednávania v predmetnej veci.

Listom zo 6. mája 2002 (doručeným 10. mája 2002) žalobcovia podali prostredníctvom svojej právnej zástupkyne odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 27 C 270/00-35 z 18. apríla 2002. Podaním z 12. mája 2002 (doručeným okresnému súdu 14. mája 2002) podala proti uzneseniu z 18. apríla 2002 odvolanie aj sťažovateľka.

Okresný súd na základe pokynu vo veci konajúceho sudcu zo 16. mája 2002 vyzval právnu zástupkyňu žalobcov na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie a súčasne doručil právnenému zástupcovi podané odvolanie spolu s výzvou, aby sa k nemu vyjadril v lehote 10 dní.

Právny zástupca žalovanej sa k podanému odvolaniu vyjadril vo svojom podaní z 1. júla 2002 (doručenom okresnému súdu 8. júla 2002). Právna zástupkyňa žalobcov listom z 12. júla 2002 (doručeným 16. júla 2002) oznámila okresnému súdu zaplatenie súdneho poplatku.

Okresný súd listom z 21. augusta 2002 (doručeným 30. augusta 2002) spisový materiál v predmetnej veci predložil krajskému súdu, aby rozhodol o podanom odvolaní.

Krajský súd uznesením č. k. 15 Co 462/02-46 z 29. novembra 2002 rozhodol o podanom odvolaní žalobcov tak, že potvrdil uznesenie okresného súdu č. k. 27 C 270/00-35 z 18. apríla 2002. Uznesenie krajského súdu z 29. novembra 2002 bolo okresnému súdu doručené 28. januára 2003.

Právna zástupkyňa žalobcov podala listom z 13. januára 2003 „*žiadosť o nápravu v konaní*“ v predmetnej veci.

Vo veci konajúci sudca pokynom súdnej kancelárie z 30. januára 2003 nechal doručiť uznesenie krajského súdu č. k. 15 Co 462/02-46 z 29. novembra 2002 právnym zástupcom účastníkov konania.

Právna zástupkyňa žalobcov listom z 5. februára 2004 opätovne požiadala okresný súd o nariadenie termínu pojednávania v predmetnej veci.

Vo veci konajúci sudca okresného súdu pokynom z 11. februára 2004 nariadil v predmetnej veci pojednávanie na 14. máj 2004, nechal naň predvolať účastníkov konania a ich právnych zástupcov.

Pojednávanie konané na okresnom súde 14. mája 2004 bolo odročené na neurčito za účelom rozhodnutia o žiadosti sťažovateľky o ustanovenie zástupcu z radov advokátov.

Podaním zo 14. mája 2004 právny zástupca žalovanej doplnil svoje vyjadrenie k podanej žalobe v predmetnej veci.

Na základe pokynu zákonného sudcu z 21. mája 2004 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby mu oznámila, či trvá na tom, aby jej súd ustanovil právneho zástupcu z radov advokátov, pričom jej súčasne oznámil, že jej právna zástupkyňa sa dostavila na pojednávanie 14. mája 2004, avšak v inom čase, pretože sa riadila chybným predvolaním súdu. Zároveň nechal vyzvať právnu zástupkyňu žalobcov na oznámenie tej istej skutočnosti.

Právna zástupkyňa žalobcov listom z 28. mája 2004 okresnému súdu oznámila, že od sťažovateľky nedostala odpoveď na svoju výzvu, v ktorej ju požiadala o oznámenie, či ju má i naďalej v predmetnej veci zastupovať.

Keďže z obsahu listu sťažovateľky doručeného 2. júna 2004 okresnému súdu nebolo zrejmé, či trvá na ustanovení právneho zástupcu z radov advokátov, okresný súd ju vyzval na oznámenie tejto skutočnosti v lehote 15 dní a súčasne ju vyzval, aby mu v prípade, že na tejto požiadavke trvá, oznámila, že odvoláva splnomocnenie pre doterajšiu právnu zástupkyňu.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A) Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je návrh na určenie neplatnosti kúpnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľky a okresného súdu ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej alebo skutkovej zložitosti veci, ktorá by mohla spôsobiť predĺženie konania.

B) Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania ústavný súd hodnotí ako aktívne. Sťažovateľka bola takmer počas celej doby konania zastúpená právnou zástupkyňou, zúčastnila sa na nariadenom pojednávaní (jej právna zástupkyňa sa na pojednávanie nedostavila iba v dôsledku nesprávneho predvolania zo strany okresného súdu), svoje právo sa snažila aktívne chrániť, keď spolu šiestimi podaniami žiadala okresný súd o nariadenie pojednávania v predmetnej veci. V správaní sťažovateľky teda neboli zistené žiadne

nedostatky, ktorých dôsledkom by mohlo byť výrazné spomalenie postupu konania v predmetnej veci.

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Podľa zistenia ústavného súdu bolo preskúmané konanie poznačené dlhými obdobiami nečinnosti okresného súdu, ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Prvé z období nečinnosti, v ktorom okresný súd nekonal bez existencie zákonnej prekážky, začalo 14. decembra 2000, keď bola okresnému súdu doručená odpoveď právnej zástupkyne žalobcov na jeho výzvu, a trvalo 12 mesiacov, t. j. až do 16. januára 2002, keď okresný súd zaslal výzvu právnej zástupkyne žalobcov. Ku ďalším zbytočným priet'ahom v predmetnom konaní v trvaní 12 mesiacov došlo aj v období od 30. januára 2003 (zákonný sudca nechal pokynom doručiť uznesenie krajského súdu č. k. 15 Co 462/03-46 z 29. novembra 2002 účastníkom konania) do 11. februára 2004, keď bol zákonným sudcom nariadený termín pojednávania v predmetnej veci.

Z vyššie uvedených skutočností vyplýva, že ústavným súdom boli v predmetnom konaní zistené dlhé obdobia (v trvaní spolu dvadsaťštyri mesiacov, t. j. dva roky) nečinnosti okresného súdu (bez toho, aby jeho postupu v nich bránila zákonná prekážka), ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania, a preto je potrebné ich považovať za zbytočné priet'ahy v konaní podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa ustanovenia § 41 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku posudzuje súd každý úkon podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený. Po preskúmaní súdneho spisu ústavný súd zistil, že právna zástupkyňa sťažovateľky podala v predmetnej veci šesť podaní, v ktorých okresný súd žiadala o nariadenie pojednávania. Z obsahu predovšetkým podania z 5. februára 2004, v ktorého závere sťažovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne žiadala „*laskavo súd, aby vo veci konal, odstránil priet'ahy v konaní a vytýčil skorý termín pojednávania*“, vyplýva, že účelom predmetného podania bolo dosiahnuť odstránenie priet'ahov v konaní okresného súdu. Podľa názoru ústavného súdu podanie z 5. februára 2004 vzhľadom na jeho obsah možno považovať za sťažnosť na priet'ahy

v predmetnom konaní. Aj keď toto podanie nebolo adresované predsedovi okresného súdu, bolo mu predložené, predseda okresného súdu ho však ako sťažnosť na prietahy v konaní nevybavil.

Ústavný súd preto s prihliadnutím na vyššie uvedené skutočnosti argumenty predsedu okresného súdu týkajúce sa neprípustnosti sťažnosti sťažovateľky pre nevyužitie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 17 zákona o štátnej správe súdov považoval za neopodstatnené.

Vzhľadom na stav konania prezentovaný urobenými procesnými úkonmi vo veci, dĺžku konania vo veci, ako aj doterajšiu judikatúru ústavného súdu, v ktorej vyslovil, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným prietahom v konaní (III. ÚS 14/00), argumenty predsedu okresného súdu týkajúce sa opakovanej zmeny zákonných sudcov v predmetnej veci a enormnej zaťažnosti všetkých vo veci konajúcich sudcov ústavný súd neakceptoval.

Predseda okresného súdu v rámci svojho vyjadrenia z 12. júla 2004 taktiež poukázal na skutočnosť, že sťažovateľka dosiaľ nezaplatila súdny poplatok za podanie návrhu. V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že na ťarchu sťažovateľky by v tomto prípade mohlo byť započítané neposkytnutie potrebnej súčinnosti pri plnení poplatkovej povinnosti zo strany sťažovateľky. Z obsahu predmetného spisu však ústavný súd zistil, že na splnenie poplatkovej povinnosti za podaný návrh okresný súd sťažovateľku podľa § 10 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov ani nevyzval, a preto argumentáciu predsedu okresného súdu týkajúcu sa nezaplatenia súdneho poplatku sťažovateľkou ústavný súd nemohol akceptovať.

Vzhľadom na vyššie uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy za ústavne akceptovateľnú. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené právo sťažovateľky bolo porušené.

2. Podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Pretože ústavný súd zistil, že nečinnosťou okresného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

3. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala aj o priznanie finančného zadosťučinenia, ktorého sa domáha *„ako náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch v sume 500.000,- Sk na základe porušenia môjho základného práva a slobody, ktoré nie je možné napraviť v spôsobení ujmy spočívajúcej v dlhoročných pocitoch neistoty a úzkosti spojených s neprímerane dlhotrvajúcim stavom právnej neistoty“*.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda boli porušené, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Pretože porušenie základného práva sťažovateľky, ktoré ústavný súd zistil, nemožno napraviť obnovením stavu pred jeho porušením a výrok ústavného súdu deklarujúci toto porušenie nemožno vzhľadom na okolnosti prípadu považovať za dostatočnú a účinnú nápravu, priznal ústavný súd sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať sťažovateľke sumu 20 000 Sk. Pri posúdení závažnosti ujmy sťažovateľky, a tým aj výšky primeraného

finančného zadosťučinenia prihliadal ústavný súd okrem dĺžky zbytočných prietáhov (dvadsaťštyri mesiacov v konaní vedenom na okresnom súde) aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovaného prípadu, predovšetkým na predmet sporu a správanie sťažovateľky, ktorá nezaplatením súdneho poplatku za podanie návrhu na začatie konania aj sama prispela k predĺženiu konania v predmetnej veci.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému primeranému finančnému zadosťučineniu v návrhu sťažovateľky nevyhovel.

4. Sťažovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne požiadala o priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom vo výške 19 572 Sk pozostávajúcich z trov za dva úkony právnej služby podľa § 13 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“) a režijného paušálu (z hodnoty sporu 500 000 Sk á 9 650 Sk, t. j. 2 x 9 650 Sk + 136 Sk).

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3, § 13 ods. 8 prvej vety v spojení s § 16, § 1 ods. 3, § 17 ods. 2, § 19 ods. 3 a § 25 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľka namieta, v zásade nie je oceníteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2004 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 4 540 Sk (základom pre výpočet je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2003 vo výške 13 602 Sk) a hodnota režijného paušálu je 136 Sk.

Ústavný súd považoval za opodstatnené priznať náhradu trov konania vo výške 9 360 Sk pozostávajúcich z trov za dva úkony právnej služby (prípravu a prevzatie vecí, písomné podanie na súd) vyčíslených vo výške 9 080 Sk (t. j. 4 540 Sk x 2) vrátane úhrady režijného paušálu vo výške 272 Sk (vyčísleného ako 136 Sk x 2).

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému nároku na priznanie trov konania v sťažnosti sťažovateľky nevyhovel.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. októbra 2004